

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

Вилоят ижтимоий-сиёсий газетаси

TOSHKENT HAQIQATI

1928 йил 11 декабрда асос солинган

2004 йил 2 июнь, чоршанба

№ 45 (11.640)

Эркин нархда сотилади

СУРХОНДАРЁ ВИЛОЯТ КЕНГАШИНИНГ СЕССИЯСИ

1 июнь куни халқ депутатлари Сурхондарё вилоят Кенгашининг навбатдан ташқари сессияси бўлди. Унда Ўзбекистон Республикаси Президентини Ислам Каримов нутқ сўзлади.

Давлатимиз раҳбари Сурхондарё вилоятининг ривожланиши, бу ерда кейинги пайтда амалда намоён бўлаётган натижалар, эришилган марралар ҳақида гапирди. Айниқса, вилоят маркази – Термиз шаҳрининг қиёфаси мустақиллик йилларида бутунлай ўзгарганини, унинг нуфузи юксалаётганини қайт этди.

Вилоят иқтисодий-иқтимоий ривожини юксалтириш мақсадида кейинги йилларда ҳукумат томонидан бир қанча йирик лойиҳалар амалга оширилмоқда. Тошгузар-Бойсун-Қумқўрғон темир йўли, Туполон сув омбори қурилиши шулар жумласидандир. Буларнинг барча-

си одамлар учун ҳар тарафлама қулайликлар яратишга, уларнинг ҳаётини фаровон этишга қаратилган. Халқ ҳўжалигининг бошқа тармоқ ва соҳаларида ҳам ижобий натижалар бор. Хусусан, ўтган йили вилоятда ялпи ички маҳсулотнинг ўсиши 5,3 фоизни ташкил этди.

Шу билан бирга, вилоятда саноат, қишлоқ ҳўжалиги, соғлиқни сақлаш, таълим-тарбия, маданият каби кўпгина соҳаларда қўлқўрилмоқда. Айниқса, юқори раҳбарлик лавозимларида ўтирган айрим шахсларнинг ўз масъулиятини йўқотиши оқибатида вилоятда

маънавий муҳит ва адолат тамойилларининг бузилиши билан боғлиқ нохуш ҳолатлар юзага келган.

Президентимиз ўқирганидек, қайт этилган муаммолар чуқур илдириш отмасидан олдин бундай нохуш вазият, муҳит пайдо бўлишининг сабабларини аниқлаш ва уларни бартараф этиш зарур. Бу эса кўп жиҳатдан жамиятда ошкоралик тамойилини ўрнатиш билан боғлиқдир. Ошкораликни ҳаётимизнинг барча соҳаларида, ҳамма жойда қарор топтиришимиз керак.

Сессияда ташкилий масала кўрилди. Тошмирозо Қодиров вилоят ҳўқими вазифасидан озод қилинди.

Президент Ислам Каримовнинг тавсиясига биноан Денов тумани ҳўқими лавозимидан ишлаб келаётган Абдулҳаким Эшмуродов вилоят ҳўқи-

ми этиб тасдиқланди.

Сессияда сўзга чиққан Узун туманидаги 3-ўрта мактаб директори Инобат Курбонова, Қумқўрғон тумани ҳўқими Нормўмин Чориев, Термиз шаҳридаги 1-поликлиника бош шифокори ўринбосари Зулфия Азизова, «Халқ йўли» газетаси бош муҳаррири Абдурасул Жумақулов, «Аёл ва замон» газетаси бош муҳаррири Жамила Эргашева ва бошқалар Президентимиз нутқида келтирилган танқидий фикрлардан тўғри хулоса чиқариб, қўйилган вазифаларни ушўқоқлик, ташаббускорлик ва масъулият билан адо этиш вилоят аҳлининг асосий бурчи эканини таъкидладилар.

В. ЛУҚМОНОВ,
Ч. ТўХТАЕВ,
ЎЗА махсус мухбирлари.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ФАРМОНИ А.Х.Эшмуратовни Сурхондарё вилоятининг ҳўқими этиб тайинлаш тўғрисида

Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 93-(12-банди) ва 102-моддаларига мувофиқ:
Абдулҳаким Хўшбоқович Эшмуратов Сурхондарё вилоятининг ҳўқими этиб тайинлансин.

Ўзбекистон Республикаси
Президенти **И. КАРИМОВ.**
Тошкент шаҳри, 2004 йил 1 июнь.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ФАРМОНИ Т.Ў.Қодировни Сурхондарё вилоятининг ҳўқими вазифасидан озод қилиш тўғрисида

Тошмирозо Ўроқович Қодиров Сурхондарё вилоятининг ҳўқими вазифасидан озод қилинсин.

Ўзбекистон Республикаси
Президенти **И. КАРИМОВ.**
Тошкент шаҳри, 2004 йил 1 июнь.

ВИЛОЯТ ҳаёти

«ИМКОН ПЛЮС» УЛАШГАН ҚУВОНЧ

Вилоят ҳўқимлиги, хотин-қизлар қўмитаси ҳамда «Соғлом авлод учун» халқаро хайрия жамғармаси вилоят бўлими ташаббуси билан «Тошкентленд» болалар бойида катта байрам тадбири бўлиб ўтди.

Халқаро болаларни ҳўймоқ қилиш кўни муносабати билан ўтказилган тадбирда вилоятдаги меҳрибонлик уйларида тарбияланаётган беш юздан ортиқ бола таклиф этилди.

– Бугунги тантанана вилоятнинг қатор қорхона ва ташкилотлари, Тошкент шаҳар ҳўқимлиги ва хусусий тадбиркорлар ҳўмийлик қилди, –

дейди «Соғлом авлод учун» халқаро хайрия жамғармаси вилоят бўлими раҳбари Г.Важобова. – Болалар истироҳат боғидаги аттракционларда мириқиб дам олишди. «Имкон плюс» қорхонаси музқаймоқлари эса уларнинг қувончига қувонч қўшди.

Л. СУВОНОВ,
ЎЗА мухбири.

«ЗАКОВАТ» БАҲСГА ЧОРЛАЙДИ

Оққўрғон туманида «Заковат» интеллектуал ўйини ташкил этилди.

Туман «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати кенгаши ташаббуси билан ўтказилган биринчи ўйинда қишлоқ ҳўжалиги касб-ҳуна қоллежи билан қурилиш уй-жой коммунал хизмати коллежи талабалари ўзаро баҳс олиб боришди. Якуний натижалар-

га қўра, барча саволларга мантикий ёндашиб жавоб берган қурилиш уй-жой коммунал хизмати коллежи талабалари голиб чиқишди ҳамда тумандаги энг яхши фермерларнинг совғаларига эга бўлишди.

Хурида НАЗАРОВА.

МАҲАЛЛА ГУЗАРИ ҚУРИЛДИ

Ангрен шаҳридаги Облиқ маҳалла фуқаролар йиғинининг янги биноси фойдаланишга топширилди.

Унда маҳалла хотин-қизлар қўмитаси, педагог тарбиячилари, милиция нозирлари ҳамда бошқа маъий хизмат кўрсатиш шўхобчалари янги қиёфада қад ростлади. Шунингдек, маҳалла ахли учун бу ерда «Шарофидин» чойхонаси ҳам ишга туширилди.

Мунаввара ИСОҚУЛОВА.

МУРУВВАТ ТАДБИРЛАРИ

«Маҳалла» хайрия жамғармасининг Олмалиқ шаҳар бўлими болаларни ҳўймоқ қилиш кўни муносабати билан кам таъминланган оилалар фарзандларига янги ўқув йили учун дарсликлар харид қилишга 4 миллион сўм маблағ ажратди.

Умуман, ушбу санага бағишлаб, шаҳарда бир қанча тадбирлар амалга оширилди. Жумладан, шаҳардаги «Металлург» маданият саройида болалар учун театрлаштирилган томошалар, концерт уюштирилди.

Кам таъминланган оилаларнинг фарзандлари ва ота-онасиз ўсаётган болаларга Олмалиқ шаҳар хотин-қизлар қўмитаси ҳамда ҳўмийлар томонидан совғалар берилди.

Нодира БОТИРБЕКОВА.

ОЙЛИК ДАВОМ ЭТМОҚДА

Мамлакатимизда гиёвандликка қарши кураш ойлиги давом этмоқда.

Шу муносабат билан жойларда уюштирилаётган тадбирларда гиёвандлик ва унинг оғир оқибатлари ҳақида сўз бормоқда.

Бўстонлиқ туманидаги педагоглар, тарбиячилар, ёшлар ва ўсмирлар иштирокида «Ҳазалкентойна» ҳисдорлик жамиятида ўтқа-

зилган йиғилиш ҳам шу мавзуга бағишланди. Тадбир нияосида эса гиёвандлик ва у келтириб чиқараётган фожиялар акс эттирилган ҳўжатли видеофильм намойиш этилди.

Шерали РАҲМАТУЛЛАЕВ.

«ЦЕМЕНТЧИ»ДА НИШОНЛАДИЛАР

Оҳангарон шаҳридаги «Цементчи» марказий ўйингоҳида Халқаро болаларни ҳўймоқ қилиш кўни муносабати билан ўтказилган байрам дастури спорт мусобақаларига улашиб кетди.

Ўйингоҳга таклиф этилган болаларлар «Исмлар занжирини», «Сардорни топ», «Камалак» болалар ташкилотини биласизми? мавзусида ўйинлар ва викториналарда иштирок этишди, спортнинг футбол, стол тенниси турлари бўйи-

ча мусобақалашдилар. Тадбир сўнггида уларга шаҳар хотин-қизлар қўмитаси, «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати шаҳар кенгашининг совғалари берилди.

Камол АСОМОВ.

Вилоят ҳўқимлигига

Вилоят ҳўқимлигига болаларни ёзи соғломлаштириш ва дам олириш бўйича вилоят комиссиясининг ташаббуси билан 2004 йил мавсумини ушўқоқлик билан ўтказиш мавзусига бағишланган вилоят ўқув-семинари ўтказилди.

БОЛАЛАР МАЪМУНЛИ ДАМ ОЛСИН

Унда болаларни ёзи соғломлаштириш ва дам олириш мавсумига масъул бўлган тармоқ қасаба уюшмаси вилоят қўмиталари, оромгоҳларга эга бўлган қорхона, ташкилотлар қасаба қўмиталари раислари, болалар оромгоҳлари бошликлари, бош тарбиячилари, ҳисобчилари ва бошқа мутасадди идоралар вакиллари иштирок этдилар.

Болаларни ёзи дам олириш мавсумини ушўқоқлик билан ўтказиш мўҳим ва долзарб вазифа. Айниқса, мамлакатимизда 2004 йилнинг Меҳр ва муруват йили деб эълон қилинганлиги мутасадди идоралар ва қасаба уюшмалари зиммасига алоҳида масъулият юклайди. Ўқув-семинарда маъруза қилган вилоят қасаба уюшмалари Кенгаши раиси М. Тўлағова 2003 йил болаларни ёзи соғломлаштириш ва дам олириш мавсумининг якунлари ҳамда 2004 йил мавсумида турган асосий вазифаларга тўхталар экан, ана шунга алоҳида эътибор қаратилмоғи зарурлигини таъкидлаб ўтди.

Шунинг учун ҳам ўқув-семинарда шаҳар ва туманлардаги болаларни ёзи соғломлаштириш ва дам олиришга масъул бўлган барча соҳа вакилларининг аҳборотлари ва тавсиялари эшитилди. Биринчи навбатда барча турдаги оромгоҳларни мавсумга талаб даражасида тайёрланганлигини яна бир бор қўздан кечириш, сифатли озиқ-овқат маҳсулотлари, зарур техник жиҳоз ва анжомлар, спорт буюмлари, дори-дармон билан таъминлаш, энг мўҳими, фарзандларимизнинг соғлигини муҳофаза қилиш чораларини кўриш зарурлиги таъкидланди.

Болалар оромгоҳларига мавсумда малакали ва тажрибага эга педагог-тарбиячи, етакчи ва бошқа мутахассисларни жалб этиш, ёшлар онгига миллий истиқлол, Ватанга муҳаббат, юртга садоқат қўяларини сингдиришга қаратилган кенг қўламадаги маънавий-маърифий ва тарбиявий тадбирларни ўтказиш ҳам алоҳида эътиборда бўлмоғи керак. Бу ишларга «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати Кенгаши, маданият ишлари бошқармаси, «Ўзбекино» миллий агентлигининг вилоят бўлими ва жамоат ташкилотларининг кенг жалб этиш тўғрисида таклиф-мулоҳазалар билдирилди.

Ўқув-семинарда болаларни ёзи соғломлаштириш ва дам олириш бўйича илгир тақрир-балалари оммалаштириш, оромгоҳларни зарур қўлағималар билан таъминлаш, мавсум мўбайида барча идораларнинг ҳамкорлигида фаолият юритиш мўҳимлиги тўғрисида фикрлашиб олинди.

ЎЗ мухбиримиз.

ҲУЖЖАТЛАР ИМЗОЛАНДИ

Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий алоқалар агентлигига Ўзбекистон ва Германия ҳўкуматлари ўртасидаги техникавий ҳамкорлик ҳамда «Репродуктив саломатлик тизимини ривожлантиришга қўмаклашиш» лойиҳаси бўйича ҳўкуматлараро битимлар имзоланди.

Биринчи ҳўжатга қўра, Германия ҳўкумати мамлакатимизга 4 миллион евро ажратади. Ушбу маблағ Орол денгизининг қуриган тубини қайта ишлаш, ахборот технологиялари соҳасидаги касбий таълим тизимини такомиллаштириш, бошланғич касбий таълимни қўллаб-қувватлаш ҳамда вилоятлар иқтисодий-иқтисодиётини ривожлантиришга қўмаклашишга қаратилган лойиҳаларни амалга оширишга сарфланади.

Маълумотларга қараганда, айни пайтга келиб икки томонлама техникавий ҳамкорлигини молиявий ҳисобдаги ҳажми 43 миллион евродан ошган.

Иккинчи битимга қўра, мамлакатимизнинг соғлиқни сақлаш тизимини ривожлан-

тириш, хусусан, репродуктив саломатлик тизимини такомиллаштиришга қўмаклашиш мақсадида 2,5 миллион евро ажратилади. Мазкур лойиҳа икки мамлакатнинг ўзаро молиявий ҳамкорлиги доирасида амалга оширилади. Айни пайтга қадар ушбу йўналишда умумий қиймати 174,7 миллион еврога ташкил этилган дастур ва лойиҳалар ўз ихросини топган.

Ҳўжатларга Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари, ташқи иқтисодий алоқалар агентлиги раиси Элёр Ганиев ҳамда Германиянинг мамлакатимиздаги Факултетада ва муҳтор элчиси Мартин Хеккер имзо чекди.

ЎЗА.

Мавсум арафасига

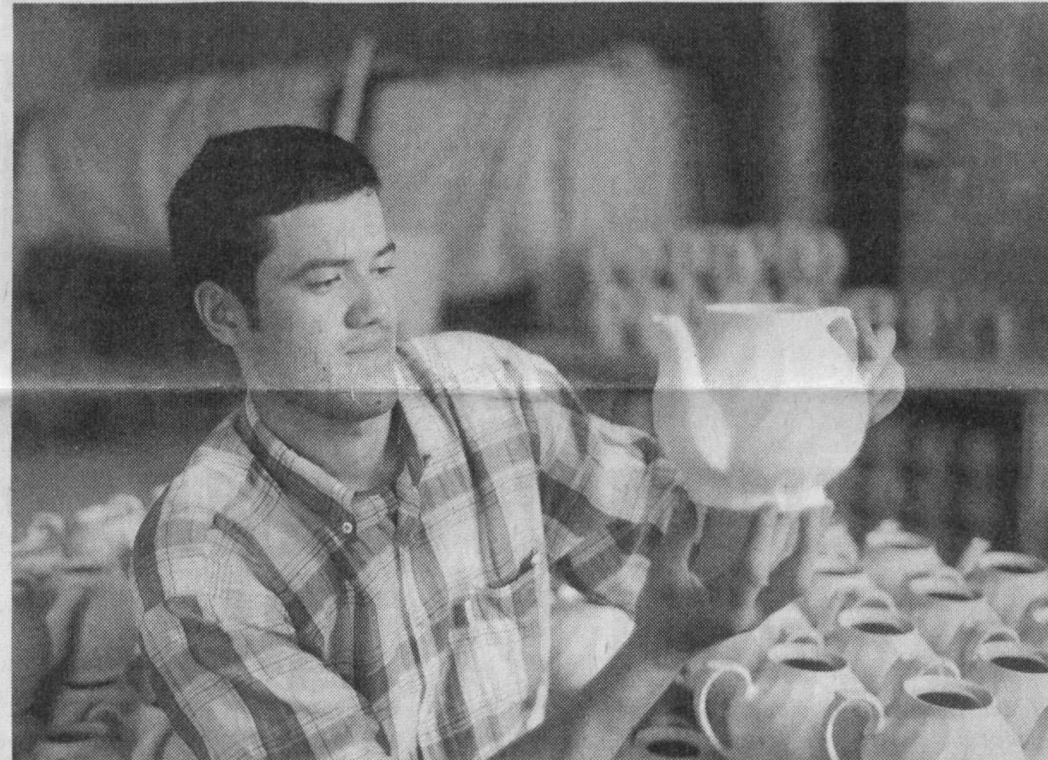
Вилоятнинг жанубий минтақаларидаги ғаллазорлар қирмизи ранг ола бошлади. Бу – вилоятимиз ғаллазорлари учун энг масъулият, аниқроғи ҳўсил тақдири ҳал бўладиган пайла яқинлашганда дарак.

Демак, барча туман МТПларида ғалла ўримида сафарбар этиладиган техника воситалари бугундан қолдирилмай, ана бир қўздан кечирилиши, сўнгги бор синодан ўтказилиши лозим. Беистисно, барча ҳўжаликларда ғаллазорларни ўрим-йиғим бошлашга тайёрлаш чора-тадбирлари кўриб қўйилиши зарур.

Бўка – вилоятнинг энг қўл ғалла экадиган туманларидан бири. Бу йил бўкаликлар 14 700 гектар майдонда баракали дон ҳўсили етиштирилди. Лекин бу режаларнинг ортиги билан бажарилиши қафолатланди дегани эмас ҳали. Юқорида таъкидланганидек, олдинда ҳал қилувчи жараён – ўрим-йиғим мавсуми турибди. Уни ҳар жиҳатдан оқилона ташкил эта билиш зарур. Биринчи навбатда комбайнлар етарли бўлиши, улар яхши соалланган, мавсумда тўхтовсиз ва юксак унум билан ишлаши учун эҳтиёт қисмлар таъминоти ҳозирданок ҳал этиб қўйилиши лозим.

Биз туман техника-трактор паркида бўлиб, маҳина воситаларининг мавсумга тайёрлиги ҳолати билан танишдик. 25 та «Кейс» комбайни мукамал таъмирланиб, иш бошлашга тайёр ҳолга келтириб қўйилган. МТП раисининг муовини Комилжон Дўстматовнинг таъкидлашига қараганда, ўрим мавсумининг биринчи ўн кўнлида вилоятнинг шимолӣ минтақаларидаги туманлардан 10 та «Кейс» ёрдамга келади. Шу йўл билан Бўка туманида етиштирилган жами ғалла ҳўсиллини 20-22 иш кўнида ўриб-янчиб олиш имконияти

яратилади. Буни ҳисоб-китоб қилиб кўриш қийин эмас. МТП раҳбарлари битта «Кейс» бир

Бекобод туманидаги «Шодлик» фирмаси вилоятимиздаги ўз фаолиятини яхши йўлга қўйиб олган кичик қорхоналардан биридир. 1999 йилда ташкил этилган фирма ўтган беш йил давомида ўзининг ишлаб чиқариш қувватини ошира бориб, тумандаги энг барқарор фирмалардан бирига айланди. Бу ерда йилга бир миллион сўмликдан зиёд чойнак, пиёла ва лаган ишлаб чиқарил-

моқда. Қорхонадаги ишчи ўринлари бугунги кунга келиб, 22 тага етди. Энг мўҳими фирманинг сифатли маҳсулотларига талабдорлар қўнайиб бормоқда.

СУРАТДА: фирма ишчиси Шерзоде Бохонов тайёр маҳсулотлар сифатини кўздан кечирмоқда.

Еркебой БОТИРОВ олган сурат.

ЎРИМ СУРЪАТИ НИМАЛАРГА БОҒЛИҚ

Бўка тумани МТПсида 25 та «Кейс» комбайни ғалла ўримида бошлашга тайёр бўлиб турибди. Улар ёрдамида жами ҳўсиллини 20 иш кўнида ўриб-янчиб олиш имконияти бор.

кунда камиди 20 гектар майдондаги ғаллани ўриб бериши мўмкинлигини ҳисобга олишмоқда. Шунда 35 та «Кейс» билан кунига 700 гектар майдондаги ҳўсил йиғиштириб олинади. Масалан, ўтган йилги мавсумда Мўхаммаджон Туронов, Иван Қўлешов, Қодир Ортиқбоев, Саидхўда Исоев сингари таърибали операторлар кунига 25-27 гектар майдондаги ғаллани ўриб-янчишга эришдилар.

Қолаверса, туман ҳўжаликлариди 11 та Россия комбайнлари ҳам бор. Улар унумли ишлатилишга, кунига 7-8 гектар майдондаги ҳўсилни ўриб-янчиб беради. Дарвоқе, мавжуд комбайн-

ни иложи борица самарали ишлатиш.

Ҳар йилги мавсумдан маълумки, ўрим жараёнида техника воситаларининг у ёки бу қисми бузилиб, ишдан чиқиш ҳоллари юз бериб туради. Уларнинг қўл туриб қоллишига йўл қўймай, тез ишга тушириб юбориш учун жойида техник хизмат кўрсатиш тадбирлари ишлаб чиқилди. Жумладан, тумандаги 17 та ширкат ҳўжалиги жойлашшига қараб тўрт худудга бўлинди. Уларнинг ҳар бирига керакли асбоб-ускуна ва малакали соловчилар билан бутланган биттадан қўчма устакхона бириктирилди.

Эътироф этиш жоизки, ўрим-йиғим мавсумининг му-

ма бандлигига ҳар икки томон бирдек амал қилиши шарт. Масалан, ҳўжаликлар ғаллазорларнинг атрофи, комбайнлар қайтадиган жойлардаги ғаллани ўрдириб, ўқарикларни текислаб қўйишлари, ўримда қатнашаётган техникаларни ёниги-мойлаш ашёлари билан узулқис ва етарли микдорда таъминлаб туришлари, оператор, ҳайдовчи ва бошқа ёрдамчи ходимларнинг вақтида овқатланиб, хордиқ чиқаришлари учун барча зарур шарт-шароитларни яратиб беришлари лозим. МТП раҳбарияти ва мутахассислари эса, шартномада кўрсатилган техника воситаларини вақтида ва тўлиқ ет-

казиб беришлари, пишиб етилган донни ортиқча тўкиб-сочмай, ифлослантормай, ўриб-янчиб бериш учун зарур чораларни кўришлари керак.

Ўрим-йиғим жараёнида юксак суръат ва сифатли таъминлайдиган ана бир мўҳим омил «Кейс» операторлари, юк машинаси ҳайдовчилари, шунингдек, мавсумга жалб этилган бошқа ишчи кўчаларини моддий рағбатлантиришдир. Шунинг ҳисобга олиб, туман МТПси раҳбарлари бу йил операторлар меҳнатига ҳақ тўлашининг анъанавий тартибига бироз ўзгаришни киритдилар. Одатда операторларга бир гектар ғаллани ўриб берганлари учун 400-500 сўм атрофида ҳақ тўланади. Бу мавсумда эса, операторлар дурустгина даромадли бўлиб олишлари учун иш ҳақини икки баробар ошириш, яъни гектарига 1000 сўмдан тўлашга қарор қилинди. Айтайлик, битта «Кейс»га бириктирилган икки оператор бир кунда 20 гектар майдондаги ғаллани ўрса, уларнинг ҳар бири кунига 10 минг сўмдан, бутун мавсум давомида эса (600-700 гектар), 300 минг сўм атрофида даромад олади.

Албатта, ширкат ва фермер ҳўжаликлари ҳам ўрим-йиғим иштирокчиларини рағбатлантиришдан четда қолмаслиги керак. Масалан, ўриб ва ташиб беришга ҳар тонна ғалла учун оператор, ҳайдовчи ва бошқа иштирокчилар ҳам моддий манфаатдорлик билан ишласалар ўрим-йиғим суръати ва сифати янада юқори бўлиши таъминланади.

Абдусамал ЙўЛДОШЕВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

МАМЛАКАТ ҲАЁТИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИДА

31 май кuni Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгашининг навбатдаги йиғилиши бўлиб ўтди. Уни Олий Мажлис Раиси Э.Халилов олиб борди.

Кенгаш ўз йиғилишида Ўзбекистон Республикаси Марказий банкнинг 2003 йил юзасидан хисоботини қўриб чиқди. Марказий банк раиси Ф.Муллажонов ушбу масала бўйича маъруза қилди.

Йиғилишда қайд этиб ўтилганидек, Марказий банкнинг 2003 йилдаги фаолияти «Ўзбекистон Республикасининг Марказий банки тўғрисида»ги ҳамда «Банклар ва банк фаолияти тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси қонунлари мувофиқ равишда амалга оширилган.

Изчил пул-кредит сиёсати олиб борилганлиги натижасида ҳисобот йилида инфляция даражаси 2002 йилга нисбатан анча пасайган. Бу эса ўз навбатида тижорат банкларининг фойз ставкалари пасайишига ва иқтисодиётнинг реал тармоқларини кредитлаш ҳажми ортишига замин яратди. Тижорат банкларининг кредит қўйилмалари асосан устувор лойиҳаларни молиялаштиришга ҳамда кичик бизнес соҳасидаги корхоналарни ва хусусий тадбиркорликни қўллаб-қувватлашга йўналтирилган.

Кредит қўйилмалари умумий ҳажмининг 81,1 фоизини ўрта ва узоқ муддатли кредитлар ташкил этди. Ҳисобот даврида аҳолининг тижорат банкларидан пул омонатлари ҳажми ўсиб борди.

Валюта сиёсатини эркинлаштириш ҳамда алмашув курсларини бирхиллаштириш борасида олиб борилган изчил чора-тадбирлар жорий халқаро операцияларда миллий ва

люта конвертациясини таъминлаш учун зарур шароитлар яратди.

Мамлакат молия бозорида рақобатни кучайтириш ҳамда тадбиркорларнинг кредит ресурсларидан эркин фойдаланиш имкониятларини кенгайтириш мақсадида кредит уюшмаларини ташкил этиш ва ривожлантириш масалаларига алоҳида эътибор қаратилди.

Кенгаш аъзолари Марказий банкнинг 2003 йилги фаолияти натижалари юзасидан «Делойт энд Туш» халқаро аудиторлик компаниясининг ижобий ҳулосасини маълумот учун қабул қилдилар.

Олий Мажлис Кенгаши ҳисоботини тасдиқлаб, Ўзбекистон Республикаси Марказий банкга ўтказилган пул-кредит сиёсати самарадорлигини янада оширишга доир, валюта бозорини ривожлантириш, чет эл валютасидаги ҳисоб-китоблар тизимини такомиллаштириш, банк тизими ликвидлигини бошқариш механизмларидан, банклараро пул бозорида янги молия воситаларидан фойдаланишни кенгайтириш юзасидан тегишли чора-тадбирлар қўришни тавсия этди.

Йиғилишда Олий Мажлис Кенгаши ваколатига тааллуқли бошқа масалалар ҳам қўриб чиқилди.

ЯНГИ ҲАВО ЙЎЛИ

«Dedeman Silk Road» меҳмонхонасида UM-AIR «Украина-Ўрта ер денгизи ҳаво йўллари» авиакомпаниясининг янги ҳаво йўналиши тақдими бўлиб ўтди.

Украинанинг мазкур компанияси самолётлари томонидан амалга ошириладиган «Киев-Тошкент-Киев» доимий рейсини очиб ҳақидаги қарор Ўзбекистон ва Украина ўртасида ҳаво транспорти соҳасидаги ҳамкорлик тўғрисидаги

ҳукуматлараро битимга мувофиқ қабул қилинди. — Янги йўналиш Тошкентдан Киевга учувчи йўловчилар учун қулайлик яратиб мақсадида ташкил этилди, — деб таъкидлади Украина авиакомпаниясининг Ўзбекистондаги вакили Виктор Удовиченко.

МАРД ЎҒЛОНЛАРНИ ХОТИРЛАБ

«JAR» спорт-соғломлаштириш мажмуида Халқаро болаларни ҳимоя қилиш кўни муносабати билан хизмат бурчини бажариш чоғида ҳалок бўлган милиция ходимларининг фарзандлари учун байрам тадбири ўтказилди. Уни Ўзбекистон Ички ишлар вазирлиги ташкил этди.

Тадбирда ўз хизмат бурчини амалга ошириш вақтида қаҳрамонона ҳалок бўлган тинчлик, оқсоқиллик посбонларининг оила аъзолари, фарзандлари, қариндош-уруғлари ва жамоатчилик вакиллари иштирок этди.

Сўзга чиққанлар эл-юрт, аҳоли оқсоқиллигини таъминлаш йўлида ҳалок бўлганларнинг жасорати ёшлар учун ҳамиша намуна бўлиб қолиши-

ни алоҳида таъкидлади. Тадбирда ўз бурчини бажариш чоғида ҳалок бўлганларнинг оила аъзолари, фарзандларига Ички ишлар вазирлигининг қимматбаҳо совғалари топширилди. Санъаткорлар ва ёш ижрочиларнинг чиқишлари байрамга алоҳида фойз бағишлади.

Лазиз РАҲМАТОВ,
ЎЗА мухбири.

КИНО САРОЙИНИНГ ЎЗГИ БИНОСИ

Пойтахтимиздаги Алишер Навоий номидаги Кино саройининг ўзги биноси — ўзги кинотеатр очилди.

Тадбирда сўзга чиққанлар мамлакатимизда миллий кино санъатини ривожлантиришга алоҳида эътибор қаратилётгани, Президентимиз Исроил Каримовнинг шу йил 16 март кuni эълон қилинган «Кинематография соҳасида бошқаришни такомиллаштириш тўғрисида»ги фармони бунинг яна бир ёрқин далили бўлганини алоҳида таъкидладилар. Ҳужжатда кинофильмлар

яратиш ва уларни намойиш этиш тизимини такомиллаштириш ва қайта техник жиҳозлаш, аҳолига кино-видео хизматни кўрсатиш даражасини янада юксалтиришга оид чора-тадбирлар кўзда тутилган.

Беш юз ўринли янги ўзги кинотеатр замонавий асбоб-ускуна ва жиҳозлар билан таъминланган.

ЎЗА.

Иқтисодиёт

Республика иқтисодиёти жаҳон ҳўжалигига интеграцияланиши уни ривожлантиришдаги устувор вазифадан биридир. Шунга кўра Ўзбекистон иқтисодиётида структуравий ўзгаришлар ўтказилиши экспорт салоҳиятини ривожлантириш ва унинг таркибини такомиллаштириш мақсадини кўзлайди. Иқтисодиётни модернизациялаш ва таркибий қайта қуриш, уни самарадорлиги ва рақобатбардошлигини ошириш экспорт сиёсатининг устувор мақсадларидир. Бу борадаги ишлар мажмуи қазиб олувчи ва ишлов берувчи ҳамда озиқ-овқат саноати тармоқлари корхоналарини реконструкция қилиш ва модернизациялашни қамраб олиши зарур.

Ўзбекистон иқтисодиётини ривожлантиришда чет эл капитални ишқироқ этиши, республика ҳўжалигини жаҳон иқтисодий тизимига интеграциялаш мақсадида эга бўлган миллий ҳўжалик-таркибий ўзгаришларни амалга ошириш ниятда муҳим ҳисобланади. Шу сабабли чет эл инвестицияларини жалб этиш соҳасидаги стратегияни Ўзбекистоннинг умумий структуравий ва инвестиция сиёсати билан мустаҳкам боғлаш мақсадида мувофиқ.

Япония, Жануби-Шарқий Осиё мамлакатлари каби узоқ хориж мамлакатларида иқтисодий амалиётда экспортга йўналтирилган сиёсатни танлашда устувор тармоқлар концепциясидан фойдаланилди. Шунга кўра устувор тармоқ экспортга йўналтирилган тармоқ стратегиясининг талабларига тўғри келадиган қатор мезонларга жавоб бериши лозим.

Муайян тармоқ махсулоти миллий иқтисодиётнинг нисбий афзалликлари таяниб, экспортни тез юксалтириб боришга хизмат қилиши керак. Унинг ташқи бозордаги рақобатбардошлигини кучайтириш истиқболлари бунда алоҳида аҳамият касб этди. Айни пайтда экспорт махсулоти ишлаб чиқариш хом ашё импортга боғлиқлигининг, умуман саноат ишлаб чиқариши ресурслабилгининг камайиши ҳам муҳимдир. Саноат ишлаб чиқаришининг умумий ҳажмида шарт-

ли соф махсулот салмоғини оширадиган тармоқлар устувор тармоқ бўлиб келди ва шундай бўлиб қола-

ташқи иқтисодий фаолият эркинлаштирилганлиги ва иқтисодий томондан, аниқ мақсадга йўналтирилган структуравий сиёсатнинг оқибатидир. Мамлакатимизнинг 1998 йилда товар ва хизматлар экспорти ҳажми 3528 миллион АҚШ долларини ташкил этди. 1991 йилга нисбатан (677 миллион АҚШ доллари) ушбу экспорт ҳажми беш баробардан ошди.

Халқ ҳўжалиги тармоқ структураси тубдан қайта қурилиши, унинг ижтимоий ва технологик жиҳатдан қайта йўналтирилиши Ўзбекистон-

ЭКСПОРТ: КЕЧА, БУГҲН, ЭРТАГА

ди. Экспортга йўналтирилган тармоқларни ривожлантириш валюта тушумини кўпайтириб, қўшимча имкониятлар очади.

Жанубий Корея кўп жиҳатдан Япониянинг тажрибасини такрорлади. Японияда индустрия сиёсатида меҳнатталаб тармоқларни, масалан, энгил саноатни, кейин капиталталаб тармоқларни, масалан, пўлат қуйиш, кемасозлик тармоқларини ва ният, фанталаб тармоқларни ривожлантиришга эътибор қаратилган эди. Экспортнинг индустриявий структурасидаги бундай силжиш Японияда ҳам, Жанубий Кореяда ҳам давлат томонидан режалоштириш тизими орқали амалга ошириладиган иқтисодий сиёсатнинг бевоқиф натижаси бўлди.

Ўзбекистон Республикасида товарлар экспортининг анчагина ошishi кузатилмоқда. Бу, бир томондан,

нинг самарали мустақил иқтисодиёти вужудга келишининг муҳим шартига айланди. Ижтимоий жиҳатдан қайта йўналтириш қисқа муддат ичида бозорни истеъмол турларига тўлдириш, аҳолининг маиший хизматларга эҳтиёжини қондириш, аҳолини турар жойлар билан таъминлаш, ижтимоий инфраструктура объектларини барпо этишда ҳал қилувчи ўзгаришларга эришиш зарурияти билан боғлиқ эканлигини ҳам унутмаслик керак.

Ўзбекистон Республикаси ҳозирги экспорт таркибининг тахлили шуни кўрсатмоқдаки, махсулотлар етказиб бериш номенклатурасида ҳозирча ресурслалаб махсулотлар етати қўриб турмоқда.

Миллий иқтисодиёт халқаро меҳнат тақсимотида қўшилиши иқтисодиётнинг ишлаб чиқариш таркиб-ларида мураккаб ўзгаришларни

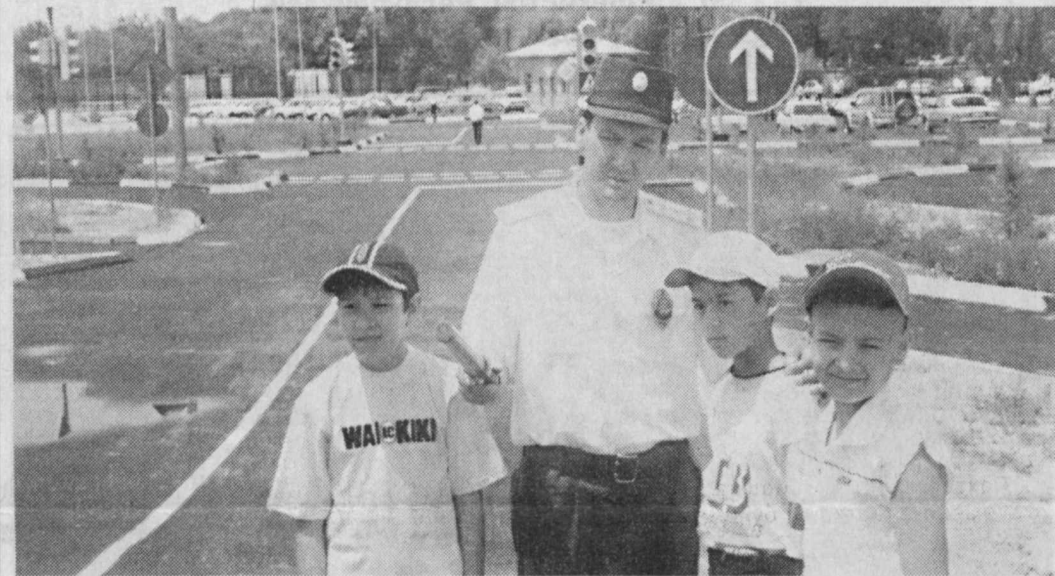
амалга ошириш зарурияти билан боғлиқ. Бу эса экспортга йўналтирилганлигининг белгиланган йўналишлари ва танланган устуворликлар доирасида эпчил ҳаракат қилиш имконини бериши мумкин бўлган макродаража ва микродаражада халқаро меҳнат тақсимотида қўшилиш механизмининг мослашувчанлик тарзида ўзгариш учун шарт-шароит яратишни аниқлади. Республикада совутигичлар, кир ювиш машиналари, телевизорлар, магнитофонлар каби биринчи даражали аҳамиятга эга бўлган халқ истеъ-

нологияларини сотиб олишга, ахборотлар олиш ва тажриба ўзлаштиришга субсидиялар ажратилиши каби жаҳон амалиётида синовдан ўтган турли-туман усуллардан фойдаланиш лозим.

Ўзбекистон хом ашё ресурслари билан таъминланганлигининг ўзи ижобий ички ривожланиш учун етарлича шарт-шароит бўла олмади. Чунки, хом ашё экспорт қилувчи мамлакат жаҳон конъюктураси ва хом ашё нархларининг динамикасига ниятда боғлиқ бўлади. Қолаверса, хом ашё экспорти юзага келтириладиган меҳнат қийматининг микдори меҳнат нисбати кам бўлиши билан боғлиқ бўлади. Хом ашё нархи тегишли тур табиий чекланганлигига, яъни чекланганлик тўғрисида олинмаган рентага қўри даражада асосланади. Бундан фарқи ўлароқ иқтисодий ривожланиш амалга оширилганда, бирйўла юзага келтириладиган катта ҳажми меҳнат қийматини ўз ичига оладиган товарлар ишлаб чиқарилади. Ушбу тоифадаги товарлар ишлаб чиқарилиши доимий равишда юксалтириб борилган тақдирда мамлакатимизда барқарор равишда фаровонлиқни ошириш имконияти юзага келади. Шу боис хом ашёнинг қазиб олиш ва етиштириш, қайта ишлаш ва сотишни яхшилаш, айни чоғда эса, қийматнинг анча ошishi таъминлайдиган тайёр махсулот ишлаб чиқариши ташкил этиш мақсадида саноат ишлаб чиқаришини ривожлантириб бориш зарур. Бу мамлакатимиз буюк истиқболли таъминловчи йўлди.

Ботиржон ЗОКИРОВ,
Ўзбекистон Республикаси
Президенти ҳузуридаги
Давлат ва Жамият қурилиши
академиясининг тингловчиси.

Tagbir

ТАРБИЯЛАНУВЧИЛАР МЕҲМОН БЎЛДИЛАР

Пойтахтимизнинг Қорақамиш даҳасида Тошкент шаҳар ҳокимлиги, шаҳар Ички ишлар бош бошқармаси йўл ҳаракати хавфсизлиги бошқармаси сай-ҳаракати билан замонавий талабларга жавоб берадиган янги автошарҳага бунёд этилди.

Ушбу масканни барпо этишдан қўзланган асосий мақсад аҳоли ўртасида йўл ҳаракати қоидаларини кенг тарғиб қилиш ҳамда келахатда давомчиларининг мазмунли ҳордиқ чиқаришлари учун шароит яратишдан иборат.

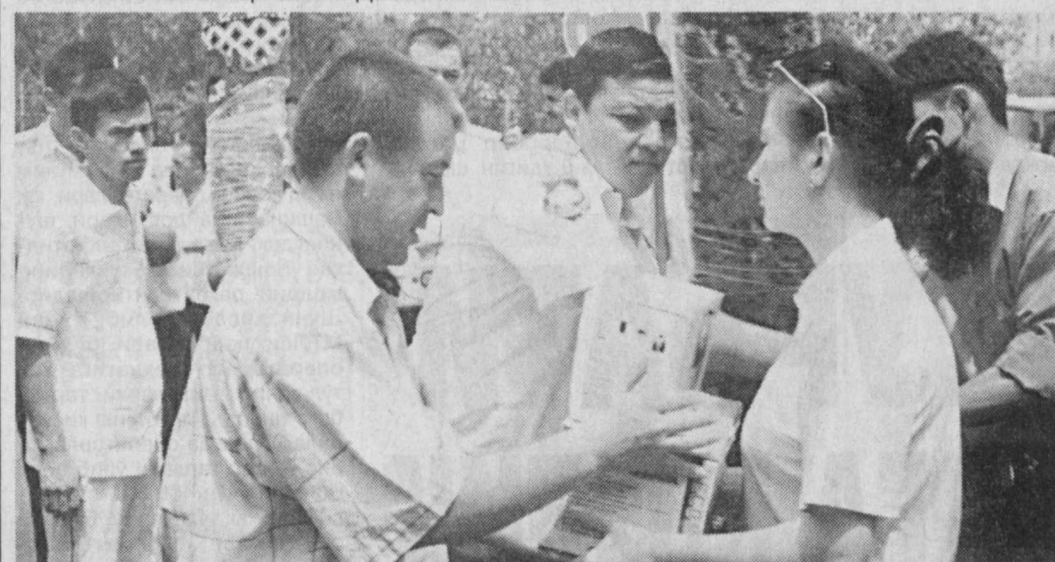
Кўпчиликнинг талаб ва истакларини инобатга олиб, қурилган ишчост — Халқаро болаларни ҳимоя қилиш кўнида фойдаланишга топширилди.

Шу муносабат билан ўзига хос шодиёна тусини олган очилиш маросимига Давлат автомо-

бил назорати тизимларида кўп йиллар давомида хизмат қилган собиқ ходимлар, меҳнат фахрийлари, кенг жамоатчилик вакиллари ва пойтахтдаги туртта меҳрибонлик уйи тарбияланувчилари тақлиф этилдилар. Шу ернинг ўзиде меҳмонлар учун дастурхон ёзилди, миллий таомимиз — палов тортилди. Мутасадди идора вакиллари меҳрибонлик уйларида совға-саломларини ва моддий ёрдам маблағларини топширдилар.

СУРАТЛАРДА: Тошкент шаҳар ИИББ йўл ҳаракати хавфсизлиги бошқармаси Давлат автомобил нозир, милиция капитани Алишер Абдуқодиров меҳрибонлик уйи тарбияланувчилари билан; совғалар топшириш пайти.

Еркебой БОТИРОВ олган суратлар.

БМТнинг мамлакатимиздаги ваколатхонасида Европа Иттифоқи томонидан молиялаштирилган «Марказий Осиёда чегараларни бошқариш» лойиҳаси якунларига бағишланган матбуот анжумани ўтказилди.

Европа Иттифоқи томонидан молиялаштирилган мазкур лойиҳа БМТ қочоқлар масалалари бўйича бош комиссияси бошқармасининг мамлакатимиздаги миссияси ҳамда Ўзбекистон Республикаси Чегара қўшинлари ҳамкорлигида амалга татбиқ этилди. Лойиҳа биргина Ўзбекистон учун эмас, балки унга қўшни бўлган мамлакатлар, яъни бутун Марказий Осиё минтақасига

ЛОЙИҲА БЎЙИЧА САРҲИСОБ

мўлжалланган. Халқаро терроризм, наркотрафик каби иллатлар хавфи тобора кучаяётган ҳозирги вақтда ҳар бир мамлакат ўз чегараларида назоратни кучайтириш, чегара хизматининг моддий техник базасини мустаҳкамлашга алоҳида эътибор билан қарайди.

— Кейинги вақтларда ички моҳаролар қочоқлар сонининг кўпайишига сабаб бўлмоқда, — деди БМТ қочоқлар масалалари бўйича Бош комиссияси бошқармасининг мамлакатимиздаги миссияси раҳбари Абдул Карим Гул. — Масалан, 1997 йилда турли тўхнашувлар ва табиий офатлар оқибатида дунё микёсида 50 миллиондан ортиқ кишилар ўз уйлари ташлаб кетишга маж-

бур бўлган. Қочоқлар масаласи тинчликпарвар ташкилотларнинг доимий эътиборида. Лекин ким ўзини жабрдайд деб кўрсатаётган кишилар орасида террорчилар, нарқодаллолар бўлмаслигига қафолат бера олади. Шунинг учун чегараларда назоратни кучайтириш, чегара хизматини тубдан назорат қилиш керак.

Анжуманда ушбу лойиҳа доирасида амалга оширилган ишлар сарҳисоб қилиниб, лойиҳа муваффақиятли якунланганлиги маълум қилинди. Дастур муаллифлари ушбу масала бўйича журналистларни қизиқтирган барча саволларга жавоб бердилар.

Алоудин ҒАФҒОРОВ,
«Туркистон-пресс».

ТАРИХНИ ЎРГАНИШ АРХИВДАН БОШЛАНАДИ

Республикаимиздаги, хусусан, вилоятимиздаги мавжуд архивларда миллионлаб йиғма жилдлар асраб-авайлаб сақланмоқда

Мамлакатимизда Тошкент вилояти энг катта моддий, маънавий ва интеллектуал бойлиқка эга бўлган ҳудудлардан бири эканлиги ҳеч кимга сир эмас. Унда яратилган барча ўлчовсиз бойликлар шу маконда яшаган ва яшаётган ота-боболаримиз, аجدдоларимиз меросини — вилоятимиз тарихини ташкил этди. Бу тарих турли-туман ташкилотларда, муассаса ва корхоналарда иншо этилган ва этилаётган ҳужжатларда ўз ифодасини топган. Унут бўлаётган урф-одатлар, қадриятлар, умуман минг йилларга тенг тарихимизни қайта тиклаш, уни бор бўй-басти билан, рўйи-рост кўрсата билан имконияти факат республикаимиз истиқлолга юз тутгачина юзага келди.

Давлат архиви муҳофизот-наларига ниятда эҳтиёткорлик билан сақланаётган ҳужжатларни варақламасдан, уларни синчиклаб ўрганмасдан туриб, тарихимизнинг ўзи бу жаҳадини одилона ёритиб бўлмайди.

Демократик ва ҳуқуқий давлат барпо этилаётган ҳозирги пайтда Республика Олий Мажлиси томонидан 1994 йил 6 майдаги «Фўқароларнинг мурожаатлари тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси қонунини амалга киритиш ҳақида ва шу каби бир қатор қарорлар қабул қилиндики, булар халқимизнинг ижтимоий-иқтисодий аҳолини яхшилаш, моддий ва маънавий, ақлий бойликларимизни халқ хизматига бўйсундириш, бой тарихимиз билан жаҳонни таништириш каби кенг қамровли масалаларни ўз ичига олади. Ана шу қабул қилинган фармон ва қарорлар биз ар-

хившунослар учун ҳам муҳим аҳамият касб этди ва бизга жуда катта масъулият юклайди. Вилоят архив иши бошқармаси, давлат архиви идораси ва унинг жойлардаги бўлинмалари билан биргаликда ана шундай юқорида зикр этилган фармонлар ва қарорларни бажаришга қаратилган тадбирлар ишлаб чиқилган бўлиб, ҳозирги пайтда уларни бажариш борасида иш олиб борилмоқда.

Ёшларни ўз ватанига чуқур муҳаббат ва миллатлараро дўстлик руҳида тарбиялашда давлатимизнинг кейинги даврлардаги ижтимоий-иқтисодий ва сиёсий соҳалардаги ҳаёти акс эттирувчи тарихий-архив ҳужжатларидан кенг қўламда фойдаланиш зарур. Ана шу мавзуларни имкон доирасида ёритиш, оммага ҳужжатлар тўғрисида маълумот бериш мақсадида вилоят архив иши бошқармаси матбуот саҳифаларида ў ёки бу ҳужжатларни эълон қилиш, ҳужжатлар кўргазмасини ташкил этиш ишларини олиб бормоқда.

Вилоят давлат архиви ва унинг Олмалик, Ангрн, Бекобод, Қибрай, Чирчик, Янгийўл бўлинмаларида ярим миллиондан ортиқ йиғма жилд сақланмоқдаки, улар вилоятимиз тарихига оид жуда бой, ранг-баранг ноёб ҳужжатларни ташкил этди. Бундан ташқари 6 та бўлинмада 10 мингдан ортиқ расм-сурат ҳужжатлари сақланмоқда. Буларнинг барчаси халқимизга, ижтимоий-сиёсий ва гуманитар фанларнинг ривожига катта ёрдам беради. Вилоят давлат архиви ва унинг бўлинмалари йилга юрдиқ ва жисмоний шахсларнинг минглаб мавзули, консул-

Вилоят архив иши бошқармаси, давлат архиви ва уларнинг бўлинмалари давр талаби даражасида фаолият кўрсатишда вилоят ҳокимлигининг қўллаб-қувватлаши, қўмағи самарали бўлмоқда. Шунинг учун ҳам вилоят ҳокимлигининг архив бўлимида ва унинг тасарруфидеги тармоқларда ишларнинг қўламини анча кенгайиб бормоқда. Тарихий ҳужжатларни, аждодларимиз хотирасини кўз қорачиқдек сақлаш, уларни мустақил республикаимизнинг, вилоятимизнинг тарихи учун, халқимизнинг маънавий эҳтиёжи учун хизмат қилдиришдек шарофатли вазифани ижро этишга эса, архив ходимлари доим шайлар.

Гулнора
БЕКМУҲАМЕДОВА.
Тошкент вилояти архив
иши бошқармаси.

ҚАДРИЯТЛАРИМИЗ ТАДҚИҚ ЭТИЛАЯПТИ

Республика Фанлар Академиясининг Тарих институтида «Ўзбекистон этнологияси, янги қарашлар ва назарий-усулвий ёндашувлар» мавзусида халқаро илмий анжуман ўтказилди.

Этнология халқларнинг келиб чиқиши, урф-одатлари ва маросимлари, тили, дини, маданияти ҳамда ўзига хос хусусиятларини ўрганувчи фанлиги кўпчиликка маълум. Кейинги йилларда мазкур фан мамлакатимизда тобора ривожланиб бормоқда. Утган давр ичида олим ва мутахассислар томонидан ўзбек халқининг шаклланиши, оилавий муносабатлар, урф-одат ва қадриятларини ўрганиш ва тарғиб қилиш борасида самарали тадқиқотлар олиб борилди.

Анжуманда этнологиянинг назарий-усулвий муаммолари, этногенез ва этник тарих масаласи ҳамда ўзбек халқининг аънавий маданиятига янгича ёндашувлар, этнология фани ривожланишининг муҳим йўналишлари ва истиқболлари хусусида маърузалар қилинди.

«Туркистон-пресс».

Асосий Қонунимизни урганамиз

ҚОМУСИМИЗ — БАХТИМИЗ

«116-модда. Айбланувчи ҳимоялашиш ҳуқуқи билан таъминланади.

Тергов ва суд ишлари юртишнинг ҳар қандай босқичида юридик ёрдам олиш ҳуқуқи кафолатланади. Фуқароларга, қорхона, муассаса ва ташкилотларга юридик ёрдам бериш учун адвокатур фаолият кўрсатади. Адвокатура ташкил этиши ва унинг иш тартиби қонун билан белгиланади».

Фуқаронинг малакали ҳуқуқий ёрдамга эга бўлиши наинки миллий, балки, халқаро ҳуқуқий нормалар билан ҳам кафолатланган. Мазкур ҳуқуқ ҳиёат қонун томонидан таъкибга учраган шахслар учун нхиятда зарурдир.

Шунинг учун уларнинг ҳуқуқларини сўзсиз равишда таъминлаш ишнинг ҳолатини ҳар томонлама, тўлиқ ва одилона тадқиқ этиш, гумон қилинувчи, айбланувчининг айблов ва оқлов билан боғлиқ ҳолатларини, жавобгарлигини оғирлаштирувчи ва енгиллаштирувчи ҳолатларини, шунингдек, иш бўйича бор бўлган барча тшмолларни синчковлик билан текшириш, процесс иштирокчиларининг далилларни тақдим этиш ва уларни текшириш, илтимосномаларни келтириш бўйича тенг ҳуқуқлигини таъминлашди.

Гумон қилинувчи ва айбланувчини ҳимоялашиш ҳуқуқи билан таъминлаш, аввало, уларнинг ўз вақтида ҳуқуқий ёрдам олишидан иборат бўлиб, гумон ва айбловдан ҳимоялашиш учун зарур. Ҳимоячининг ҳиёат ишлари кўриш процессида иштирок этиши гумон қилинувчи ва айбланувчини ҳимоялашиш ҳуқуқи билан таъминлашнинг энг муҳим кафо-

лати бўлиб хизмат қилади. Унга гумон қилинувчи ва айбланувчининг қонуний манфаатлари ва ҳуқуқларини муҳофаза этиш учун қонунда кўрсатилган барча восита ва усуллари ишлатиш, шунингдек, уларга зарурий юридик ёрдам кўрсатиш мажбурияти юклатилади.

Ҳимоячи гумон қилинувчи, айбланувчи, судланувчи, уларнинг қонуний вакиллари, шунингдек, гумон қилинувчининг, айбланувчининг ва судланувчининг илтимоси ёки розилиги билан бошқа шахслар томонидан тақдим этилади.

Ишчи юридаётган суриштирувчи, терговчи, прокурор ёки суд гумон қилинувчини, айбланувчини, судланувчини юридик ёрдам учун тўловдан баътамом ёки қисман озод этишга ҳақлидир. Бундай ҳолларда адвокат меҳнатига қилинадиган харажатлар Вазирилр Маҳкамаси белгиллаган тартибда давлат ҳисобидан амалга оширилади.

Айбланувчи ёки судланувчи қамоқда бўлса, ҳимоячи у билан ҳоли учрашишга ҳақлидир. Бунда учрашувлар сони ва давом этиш вақти чегараланмайди. Аммо, ҳимоя воситаларини танлаш учун, мазкур субъектлар уларнинг нимада

гумон қилинаётганликлари ва айбланаётганликларини билишлари шарт. Шунинг учун ҳам, қонун гумон қилинувчи ва айбланувчининг (ЖПК 46-м.) нимада гумон қилиниши ва айбланишини билишини қайд этади. Бу масалани билган шахс ўзининг ҳимоясини ўзи ёки ҳимоячининг ёрдами асосида амалга ошириши мумкин. Ҳимоячига эса, фуқарога айблов эълон қилинган ёки у гумон қилинувчи деб эътироф этилганлиги тўғрисида қарор эълон қилинган пайтдан ёхуд у ушланган пайтдан бошлаб ишда иштирок этишига рухсат этилади (ЖПКнинг 49-м.).

Қўйилган айбловдан ҳимоялашиш — бу ҳуқуқ айбланувчининг мажбурияти эмас. У фаол равишда ҳимоялашиши мумкин ёки хоҳласа ўзини ҳимоя қилиш учун ҳеч қандай қораларни кўрмаслиги мумкин. Аммо, бундай ҳаракатни унга қарши ишлатмаслик лозим ва бунининг айби борлигини тасдиқловчи ҳолат сифатида баҳола-маслик керак.

Гумон қилинувчи, айбланувчи ёки судланувчи иш юртилаётган даврда исталган вақтда ҳимоячида воз кечишига ҳақлидир. Бундай воз кечишга факат гумон қилинувчининг, айбланувчининг ёки судланув-

чининг ташаббуси ва ҳимоячининг ишда иштирок этишига суриштирувчи, терговчи ёки суд томонидан адвокат тақлиф этиш орқали таъминланадиган реал имкониятлар мавжуд бўлгандагина йўл қўйилади, бунда адвокат ҳимоядан воз кечилганлигини тасдиқлайди. Бу ҳақда гумон қилинувчи, айбланувчи, судланувчи, шунингдек, адвокат, суриштирувчи ёки терговчи имзолайдиган баённома тузилади ёхуд суд мажлиси баённомасида ёзиб қўйилади. Шу билан бирга қонун ҳимоячи иштирок этиши шарт бўлган ҳолларни қайд этади. Масалан, вояга етмаганлар иши бўйича; соқовлар, қарлар, қўрлар, жисмоний нуқсон ёки руҳий касаллиги сабабли ўзини ўзи ҳимоя қилиш ҳуқуқини амалга оширишга қийналадиган бошқа шахсларнинг иши бўйича; судлов иши олиб борилаётган тилини билмайдиган шахсларнинг иши бўйича; жазо чораси сифатида ўлим жазоси тайинланиши мумкин бўлган ҳиёатларни содир этишда гумон қилинаётган ёки айбланаётган шахсларнинг манфаатлари ўзаро қарама-қарши бўлиб, улардан ақалли бири ҳимоячига эга бўлган ишлар бўйича; давлат айбловчиси ёки жамоат айбловчиси иштирок этаётган ишлар бўйича; жабрланувчининг вакили сифатида адвокат иштирок этаётган ишларда; тиббий йўсиндаги мажбурул қораларни қўллаш тўғрисидаги ишларда ҳимоячининг иштирок этиши шарт.

Юқорида қайд этилган ва кўпгина бошқа ҳуқуқ ва мажбуриятлар ўзининг мажмуасига кўра ҳимоялашиш ҳуқуқининг таъминлашишга қаратилган.

Ҳимоялашиш ҳуқуқи — бу шахс манфаатларининг кафолатлари бўлиб қолмай, балки одил судлов манфаатларининг кафолатидир. У эса ижтимоий кадрини сифатида тан олинади.

Эргаш САЙТОВ,
Ўзбекистон Адлия
вазирлиги бошқарма
бошлигининг ўринбосари,
2-даржадаги адлия
маслаҳатчиси.

ЕТТИ ҲАЗИНАНИНГ БИРИ

Зангиота туманидаги «Ўзбекистон» паррандачилик акциядорлик жамияти аҳолини ўз маҳсулотлари билан таъминлаб келмоқда.

Айни кунда бу ерда 220 мингдан зиёд парранда боқилиб, кунига 100 минг дона тухум тайёрланади.

— Жамиятимиз ўтган йилни 31 миллион сўм соф даромад билан яқунлади, — дейди бош иқтисодчи Файзулла Ҳамидов. — Биз унинг асосий қисmini ишчиларимизнинг моддий рағбатлашга сарфляймиз. Шунингдек, худудимиздаги 21-мактабни оталиққа олганмиз. Бу билим даргоҳини ҳар йили тўлиқ таъмирлагандан ташқари йил давомида маблаг билан боғлиқ турли масалаларда ҳам ёрдамимизни аямаймиз.

Ҳозир фабрикада 300 киши меҳнат қилмоқда. Уларнинг ўртача ойлик маоши 35 мингдан 50 минг сўмгача бўлиб, ҳар ойда яхши ишлаганларга ва кам таъминланган оилаларга 15 минг сўмдан кўшимча ҳақ бериб борилади.

Бундан ташқари, жамиятнинг ёрдамчи ҳўжалигида 350 бош қорамол ҳам боқилмоқда. Бу ерда яқин кўнларда наслчилик ҳўжалигини ишга тушириш режалаштирилмоқда. У иш бошласа, яна 30 та янги иш ўринлари очилади.

Бундан мақсадимиз туманимиздаги бошқа паррандачилик ҳўжаликларига ҳўжа очиб кўпайтириш учун насли тухум етказиб бериш, — дейди Файзулла Ҳамидов. — Ўзимизга ҳам анча қўлайлик яратилади. Яъни ҳозирда чет эллардан келтириладиган насли тухум ўзимизда етиштирилади.

Ўз мухбиримиз.

СУРАТЛАРДА: товуқ боқувчи Раҳматилла Йўлчиев, ишчи Иноят Аширова иш устида.

Даврон АХМАД олган суратлар.

Ф. АРЗИЕВ,
ЎЗА мухбири.

Ўзбекистон Халқ демократик партияси Тошкент вилоят шаҳар ва туманлари кенгашлари биринчи қўмиталари минтақавий семинар-кенгашларининг якуний Паркент туманида бўлиб ўтди.

ФАОЛЛАШУВ — ДАВР ТАЛАБИ

Унда Тошкент вилоят партия кенгашининг биринчи қўмити Сирожиiddин Аззамов 2004 йил 29-30 апрель кўнлари бўлиб ўтган Олий Мажлис XIV сессиясидаги Президентимиз Исроом Каримовнинг маърузаси ҳақида сўзлади.

У давлатимиз раҳбари сессияда мамлакатимизда рўй берган ва бегуно одамларнинг қурбон бўлишига сабаб бўлган фожиали воқеаларга принципал сиёсий баҳо бергани, юртимизда хавфсизлик ва барқарорлиқни таъминлаш ҳар бир фуқаронинг зиммасидаги масъулиятли бурч эканлигини таъкидлагани, шунингдек, бундай таҳдидларга қарши курашни кўчатиришга чакиргани айтиб ўтилди.

Семинар-кенгашда иштирокчиларни қизиқтираётган «Сиёсий партияларни молиялаштириш тўғрисида»ги Қонуннинг мазмун-моҳиятига баътафсил тўхталинди. Қатнашчилар ушбу Қонуннинг қабул қилиниши сиёсий партияларга нисбатан катта ғамхўрликнинг аққол мисоли эканлигини таъкидладилар.

Йиғилиш якунида иштирокчиларга бир қатор услубий қўлланмалар тарқатилди ва саволларига жавоблар берилди.

Шаҳар ва туманларда икки ҳафта давом этган семинар-кенгашлар Тошкент вилоят партия ташкилотлари бўлуғуси партия конференцияларига тайёр эканликларини ҳамда жорий йилнинг декабри ойда Ўзбекистон Республикаси Қонунчилик палатаси ва халқ депутатлари маҳаллий кенгашларига бўладиган сийловларга шай эканликларини кўрсатди. Шундай бўлса-да, бу борада охириги сўзни сийловчилар айтдилар. Вилот партия фаоллари сийловгача бўлган вақтдан унумли фойдаланиб, семинар-кенгашларда қўрсатиб ўтилган баъзи қамчиликларни бартараф қилишга киришдилар.

Ўзбекистон ХДП
Тошкент вилоят кенгаши
матбуот хизмати.

«КЕЙС-НЬЮ ХОЛЛАНД»: ВАКИЛЛАР ТАШРИФИ

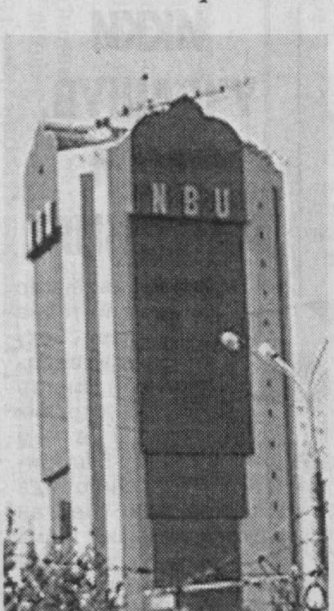
Мамлакатимизга ташриф буюрган «Кейс-Нью Холланд» компаниясининг Европа, Африка ва Осиё мамлакатлари бўйича президенти Франко Фузиньяни раҳбарлигидаги делегация аъзолари Ўзбекистон Республикаси қишлоқ ва сув ҳўжалиги вазирлиги ҳамда «Ўзагро-маш-сервис» уюшмаси вакиллари билан учрашди.

Мулоқот чоғида ўзаро алоқаларни янги босқичга кўтариш учун барча имкониятлар мавжуд эканлиги таъкидланди, истиқболда ҳамкорликни янада жадаллаштиришга келишиб олинди. Томонлар компания қороналарига тайёрланаётган янги техника воситаларини Ўзбекистонга етказиб бериш масаласи юзасидан ҳам фикрлашди.

Мамлакатимиз қишлоқ ҳўжалигини замонавий техника билан таъминлаш мақсадида 1996 йилда АҚШнинг «Кейс-Нью Хол-

Ўзбекистоннинг иккита энг йирик банки — Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий фаолият Миллий банки ва «Асака-банк» вакиллари Осиё ва Тинч океан ривожлашиш молия институтлари уюшмаси (АФИРАТО)-нинг Алматида (Қозғоғистон) бўлиб ўтган йиллик йиғилишида иштирок этди.

АФИРАТО 1976 йилда ташкил этилган бўлиб, ривожлашиш молия институтлари минтақавий халқаро ташкилот ҳисобланади ва Осиёнинг 28 мамлакатидан 54 та молиявий институтни бирлаштиради. Ўзбекистон Миллий банки 2000 йил апрелида уюшма аъзоси бўлди, 2001 йил майда эса унинг бошқаруви раиси директорлар кенгашига сайланди. 2000 йил октябрида АФИРАТО таркибига Ўзбекистоннинг яна бир йирик банки — «Асака-банк» қўшилди.

Банк анжумани Осиё-Тинч океани мамлакатлари барқарор ривожланишини молиялашга бағишланди. Мақсад ва

вазифалари ўттиз йил аввал белгиланган уюшма бугунги кунда дунёда рўй бераётган ўзгаришлар, жаҳон иқтисодий тизимида Осиё минтақасининг

қўра АФИРАТО фаолияти молиявий институтлари салоҳиятини ошириш ва молия соҳасидаги инновацияларни қўллаб-қувватлаш орқали барқарор ривожланишга қўмлаш-тиришга қаратилди.

Бу вазифани бажариш учун директорлар кенгаши уюшма қошида тўртта қўмита ташкил этиш тўғрисида қарор қабул қилди: таълим, бошқарув ва

Ўзбекистон банклари: ОСИЁ-ТИНЧ ОКЕАНИ МИНТАҚАСИ МОЛИЯЧИЛАРИ АНЖУМАНИДА

аҳамияти ортиши, глобаллашув ва эркинлаштириш жараёнари чўқулашшини ҳисобга олиб, фаолиятнинг стратегик йўналишини қайта кўриб чиқиш зарурати олдида турибди.

Ўзбекистон Миллий банки матбуот хизматида хабар беришларича, Ўзбекистон вакилларидаги иштирокчи, таълим бўйича сиёсатни шакллантиришда иштирок этиш, балки банк кадрларини бир-галикда тайёрлаш учун миллий дастурлар ва республика банк ўқув марказларини АФИРАТО молиялашнинг ривожлантириш институти ва Осиёнинг 28 давлати миллий дастурларига боғлаш имко-

одоб, бюджет ва молия, ахборот технологиялари қўмиталари.

Йиллик йиғилиш доирасида ишчи қўмиталарнинг биринчи мажлиси бўлиб ўтди. Миллий банк уюшма директорлар кенгаши аъзоси сифатида таълим қўмитаси ишда катнашмоқда. Бу нафақат уюшмага аъзо мамлакатлар тахрибасини ўрганиш, таълим бўйича сиёсатни шакллантиришда иштирок этиш, балки банк кадрларини бир-галикда тайёрлаш учун миллий дастурлар ва республика банк ўқув марказларини АФИРАТО молиялашнинг ривожлантириш институти ва Осиёнинг 28 давлати миллий дастурларига боғлаш имко-

нини беради.

Банкар томонидан замонавий молия хизматлари бозори талабларига жавоб берадиган янги маҳсулотлар ва лойиҳалар ишлаб чиқишини таъкид этилишини рағбатлантириш ҳамда ижтимоий, экологик ва иқтисодий дастурларда иштирок этиш мақсадида уюшма ҳар йили «АФИРАТО мукофотлари»ни топширади. Жумладан, 2002 йилда Миллий банк томонидан ишлаб чиқилган ва муваффақиятли амалга оширилган маҳсулот —

«Мижозларга масофадан туриб электрон хизмат кўрсатиш тизими» учун банк «Технологиялари ривожлантириш» йўналишида голиб деб топилди. 2003 йилда «Кичик ва ўрта бизнесни ривожлантириш» йўналишида «Микрокредитлаш дастури» маҳсулоти учун голиб бўлди. 2004 йилда Ўзбекистоннинг бошқа вакили — «Асака-банк» «Атроф-муҳит муҳофазаси» йўналишида Бухоро вилоятида сув таъминотини яхшилашга қаратилган «Сув-оқава» лойиҳаси учун соврин соҳиб бўлди.

Умуман 2004 йилда АФИРАТОга аъзо банкларнинг 50 га яқин лойиҳаси 9 йўналиш бўйича тақдим этил-

ди. Бу йўналишлар — инсоний ресурслар, кичик ва ўрта қороналар, инфратузилма, технологиялар, савдо, миллий иқтисодиётни ривожлантириш, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш, қамбағаллик даражасини пасайтириш, корпоратив бошқарув. Ушбу йўналишлар голиблари орасида «Асака-банк» ҳам бор. Бу мукофотлар уюшманинг устуворликларини аққол намоиш этади.

Анжуман яқунларига кўра декларация қабул қилиниб, унга мувофиқ молия институтлари барқарорлик ва корпоратив бошқарув тамойилларига риёя этиш мажбуриятини олди. Айни пайтда экологик хавфсизлик тамойилларига амал қилиш, нафақат даромад келтирадиган, балки ижтимоий аҳамиятга эга лойиҳаларни ҳам молиялаш, кичик ва ўрта қороналарни молиялаш орқали маҳаллий иқтисодиётни ривожлантириш, капитал бозорини фаолиятнинг устувор йўналиши деб ҳисоблаш, барқарорликка эришишнинг муҳим воситаси сифатида инновация технологияларини топшиш ва жорий этишга келишиб олинди.

Ўзбекистоннинг иккита энг йирик банкнинг АФИРАТОда иштироки мамлакатимизнинг халқаро молия ҳамжамиятига самарали интеграциясини кўчатириш, уюшма ва унинг аъзолари салоҳиятидан фойдаланиш, мамлакатимиз ишлаб чиқарувчиларининг истиқболли бозорларга чиқишини кенгайтириш, иқтисодий алоқаларни чўқулаштириш имконини беради.

В. НИКОЛАЕВ,
ЎЗА мухбири.

Biz va Jahon

2004 ЙИЛ ЯНВАРЬ-АПРЕЛЬ: ТАШҚИ САВДОНИНГ РИВОЖЛАНИШИ

2004 йил январь-апрель ойлари яқунларига кўра, Ўзбекистон ташқи савдо айланмаси 2697,7 миллион АҚШ долларини (2003 йил январь-апрель ойларида нисбатан 132,9 фоиз), жумладан МДҲ мамлакатлари бўйича 847,3 миллион АҚШ долларини (135,4 фоиз), узоқ хориж мамлакатлари бўйича 1850,4 миллион АҚШ долларини (131,7 фоиз) ташкил этди.

120 дан ортиқ мамлакат республиканинг ташқи савдо ҳамкори ҳисобланади. Ўтган даврда савдо операцияларининг асосий қисми Россия Федерацияси, Қозғоғистон, АҚШ, Буюк Британия, Эрон, Хитой, Жанубий Корея каби мамлакатларга тўғри келди.

2004 йилнинг 4 ойи давомида экспорт 2003 йилнинг шу даврига нисбатан 38 фоиз ўсгани тўғрисида ташқи савдо ижобий салҳоси 403,7 миллион АҚШ долларини ташкил этди.

2003 йилнинг шу даврига нисбатан энергия манбалари (47,8 фоиз), қора ва рангли металллар (12,4 фоиз), машина ва усқуналар (77,8 фоиз), хизматлар (14,1 фоиз) экспорти ҳажми ортди. Бу эса экспорт таркиби яхшиланишига олиб келди. Экспортнинг умумий ҳақида пахта толаси улуши 2 фоиз қамайди, озик-овқат, қиммат маҳсулотлари, энергия манбалари, машина ва усқуналар, қора ва рангли металллар улуши ортди.

Жорий йилда «Ўзэлтехсаноат» уюшмаси (2003 йил январь-апрель ойларида нисбатан 178,5 фоиз), «Ўзқилқўқўқалик-маш-холдинг» холдинг компанияси (170,2 фоиз), «Ўзавтосаноат» уюшмаси (2,2 марта), «Ўзқимёсаноат» давлат акцио-

нерлик компанияси (133,1 фоиз), «Ўзбекнефтгаз» миллий холдинг компанияси (114,1 фоиз), «Ўзметасабзавотузм-саноат-холдинг» холдинг компанияси (3,6 марта), «Ўзгўштустаноат» давлат акционерлик уюшмаси (2,6 марта), «Ўзқурилишматериаллари» акционерлик компанияси (1,7 марта) қороналари маҳсулотининг экспорти салмоқли даражада ўсди.

Маҳаллий бозорни мамлакатимизда ишлаб чиқарилган товарлар билан бойитиш бўйича қўрилган чора-тадбирлар импорт таркибининг ўзгаришига олиб келди: 2003 йил январь-апрель ойларида нисбатан импортнинг умумий ҳажмида озик-овқат маҳсулотлари улуши 11,6 фоиздан 9,4 фоизгача қамайди.

Иқтисодий вазирлиги ва Давлат статистика қўмитаси матбуот хизмати.

ИҚТИСОДИЙ ҲАМКОРЛИК ИМКОНИАТЛАРИ

Вашингтонда Ўзбекистон-Америка савдо палатасининг навбатдаги йиллик йиғилиши бўлиб ўтди.

Унда Ўзбекистон ва АҚШ ҳукумати ҳамда расмий идоралари, Америка илмий ва ишбилармон доиралари вакиллари, шунингдек Ўзбекистонлик тадбиркорлар иштирок этди. Улар орасида АҚШ ва Ўзбекистоннинг юзга яқин йирик компания, ташкилот ва қорхона вакиллари бор эди.

Анжуманда Ўзбекистон Бош вазирининг ўринбосари Э. Ганиев Ўзбекистонда амалга оширилаётган иқтисодий ислохотлар ҳараёни, тадбиркорлар ва хорижий сармоядорлар учун яра-

тилан шарт-шароит, кичик ва ўрта бизнесни ривожлантириш борасида қилинаётган ишлар ҳусусида атрафлича маълумот берди. Жорий этилаётган қўлайликлар самарасида ўтган йили мамлакат иқтисодиётига жалб этилган сармоя ҳажми уч баробарга кўпайгани эътироф этилди.

Анжуманда АҚШ Давлат қотиби ўринбосарининг ёрдамчиси Л. Паско, Савдо вазирининг ўринбосари С. Лютарски сўзга чиқиб, мамлакатларимиз ўртасидаги савдо-иқтисодий муносабатлар ривожига ҳар икки томон учун ҳам бирдек манфаатли эканлини таъкидлади.

Анжуман якунида ҳамкорликда аниқ иқтисодий лойиҳаларни амалга оширишни кўзда тутувчи ҳужжатлар имзоланди.

«Жаҳон» АА.

ЎЗБЕК СОПОЛИ ГОЛЛАНДИЯДА

Нидерландиянинг қадимий қулоқчилик маркази бўлган Гауда шаҳрида сопол бутуллари ҳаққор фестивали бўлиб ўтди. Унда дунёнинг 30 дан зиёд мамлакатни усталари яратган 120 та ижод намуналари намоиш этилди.

1976 йилдан буюн аънаъавий равишда ўтказилиб келинаётган мазкур халқаро фестивалда иштирок этиш танлов асосида ташкил қилинган. Дастлабки босқичда танлов ҳайъати турли мамлакатлар қулоқчи усталарининг ижод намуналарини баҳолаб, голибларга махсус тақлифнома билан юборди. Мана

шундай омад саралаш босқичдан муваффақиятли ўтган юрдошимиз қулоқ Худойберди Ҳақбердиевга насиб этди. У Гауда фестивалда иштирок этган Марказий Осиёнинг ягона вакили бўлди.

Ж. МУТАЛОВ,
«Жаҳон» АА.

ПАХТА ТОЛАСИ ВА ТАЙЁР МАҲСУЛОТ

Германия пойтахтида мамлакатимиз тўқимачилик ва енгил саноати сармоявий имкониятларининг тақдимот маросими бўлиб ўтди. Унда ГФР вазирликлари ва идоралари, тўқимачилик тармоғи етакчи фирма ва компанияларининг вакиллари иштирок этди.

ГФР Тўқимачилик ва енгил саноати шимолий-шарқий жамияти раиси Вольф Ҳайндорф тақдимот маросимида сўзга чиқиб, немис компаниялари Ўзбекистон билан ҳамкорлик қилишга катта қизиқиш билдираётганини қайд этди. Унинг фикрича, хорижий сармоядорларга яратилаётган қўлай шарт-шароит ва республиканинг иқтисодий салоҳияти, жаҳон стандартларига жавоб бера оладиган юқори сифатли ўзбек пахта толаси бунда асосий омиллардан бири бўлмоқда.

— Ўзбекистон минтақда

ривожланган тўқимачилик саноатига эга, — дейди «Жаҳон» ахборот агентлиги мухбирига берган интервюда ГФР Тўқимачилик ва енгил саноати шимолий-шарқий жамияти раиси Вольф Ҳайндорф. — Биз қалава олиш жараёнидан бошлаб тайёр маҳсулот тайёрлашга бўлган барча жараёнда ҳамкорлик қилишга тайёриймиз. Бугунги тақдимот маросими эса ўзбекистонлик шериклар билан ҳамкорлигимиз ривожига янги қадам бўлади.

Аслам АҚБАРОВ,
«Жаҳон» АА.

Пекинда
фотокўргазма

Пекиндаги «Цзинжи» тасвирий санъат музейида бир ҳафта давомида «Ўзбекистон мероси» фотокўргазмаси намойиш этилди.

Хитой жамоатчилиги вакилларининг таъкидлашича, ХХР раиси Ху Цзиньтаонинг Ўзбекистонга давлат ташрифи арафасидаги ушбу воқеа икки мамлакат ўртасида эришилган юксак даражали дўстлик муносабатларининг ўзига хос ифодаси бўлди.

Хитой фотографлар ассоциацияси вице-президенти Юй Цзяннинг сўзларига қараганда, кўргазма нафақат ўзбек фотосталари маҳоратини намойиш қилди, балки Ўзбекистон миллий маданияти, маънавий дунёси ва ижтимоий ҳаётига дахлдор бўлишга ҳам имкон берди. Ушбу асарлар воситасида республика кўҳна тарихи, осори-атиқалари, бетакрор манзаралари ва оддий кишилар ҳаётини кўриш мумкин бўлди.

Кўргазмада иштирок этган Ўзбекистон Бадий академияси делегацияси аъзолари Хитой Санъат академияси, Фотографлар ассоциацияси ва Расомлар ассоциацияси, санъат илмий-тадқиқот институти раҳбарияти, санъат соҳасидаги газета ва журналлар вакиллари билан учрашувлар ўтказди. Самийин руҳда кечган мазкур мулоқотлар чоғида ҳамкорлик ва ўзаро тажриба алмашиш истикболлари ҳусусида фикр уриштирилди.

«Жаҳон» АА.

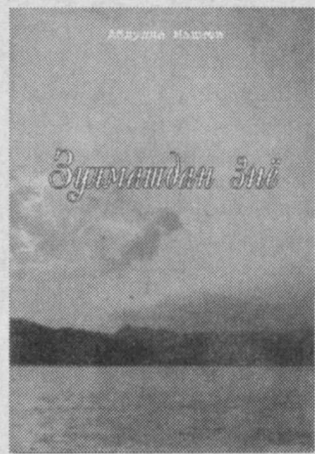
Шоира хотирасига бағишланди

Ўзбекистон Миллий университетида Анна Ахматова таваллудининг 115 йиллигига бағишланган республика илмий конференцияси бўлиб ўтди.

Ахматова ҳаётигидаги кенг жамоатчилик томонидан тан олинган эди. Шоиранинг дунёнинг кўп тилларига таржима қилинган шеърлари ўзига хос инсонийлик, маънавий рух билан сугорилган. Шоира XIX аср рус насри, Толстой, Тургенев, Достоевский асарларига хос мураккаб руҳиятига ўз шеърлигида

Агабуиёт ва санъат

«Отам 80-йилларда колхозда пахта бригадири бўлиб ишлаган. Эрталаб кетиб, кеч қайтарди, билгани меҳнат эди. Бирдан «пахта иши» бошланиб, ёлпасига қамаш бошлангетди. Отамни ҳам тез-тез терговга чақиради, баъзан эса кун бўйи қамаб ҳам кўярди. Биз болалар унинг ҳар бир чақирилишини кўрқув ва аросатда ўтказар, сал кечини қайтса, отамиздан айрилиб қолгандек мотамга тушардик...»

«ЗУЛМАТДАН ЗИЁ»

«Оққўрғон овози» газетасининг муҳаррири, истеъдодли журналист, самийин инсон Абдулла Маъдиевнинг «Зулматдан зиё» деб номланган китобини ички бир ҳаяжон билан ўқиш чикар эканман, ҳаёлимга бошимиздан ўтган юқоридаги воқеа келгани ҳам бежиз эмас эди. Унда «пахта иши» туфайли азоб-қубатлар кўрган юртдошларимиз ҳаёти ниҳоятда таъсирли қилиб баён этилган.

Журналист хар кун мақола ёзиб уни чикариши мумкин, лекин хар кун китоб чикаравермайди. Шу маънода Абдулла ақанинг бу китобга сингган меҳнати, унинг воқеаларни тасвирлаши бир кунлик иш бўлмаган, албатта.

Ғафур Ғулум номидаги нашриёт-матбаа ижодий уйи томонидан чоп этилган бу китобни уч-тўрт кунга бўлиб ўқиш бўлмайди. Ҳаётини бошладигизми, тугатмагунча кўлдан қўймайсиз. Ундаги воқеалар занжири бир-бирига шундай усталик билан боғланганки, беихтиёр «Зулматдан зиё»ни кидириб, муаллиф билан биргаликда ёнасиз, биргаликда мулоҳаза қиласиз.

Биз Абдулла ака билан ижод ҳақида жуда кўп гаплашамиз. Мен у кишининг бутун авлодини улуғлардан деб биламан. Чунки, у бобо шoirларимиздан Сарёмиёга чевара бўлади. Шунданми, Абдулла ака ёзганларини дарров чоп этишга шойишмайди,

ижод масъулиятини жуда қаттиқ ҳурмат қилади. Бу китобнинг ҳам ёзилганига анча бўлган.

Асарга «пахта иши» туфайли ноҳақликларга дуч келган оққўрғонлик Убайдулла Исроилов ва Насрулло Мадаминовлар ҳаёти асос қилиб олинган. Лекин бу кўргулик нафақат уларнинг, «пахта иши» туфайли азият чеккан минг-минглаб бегуноҳ юртдошларимизнинг қисмати эди.

«Пахта иши» мавзусида жуда кўплаб асарлар ёзилган, кўп гаплар айтилган. Афсуски, бир инсон тақдири орқали бутун бир халқнинг фожиясини очиб берган асарларимиз кам. Мана шу кетмикин ўз иқтидори даражасида тўлдирган журналист дўстимизнинг меҳнатига тасанно айтиш керак.

Уйлайманки, асар мазмунини бугунги мустақиллигимиз қадрини англашда, уни кўз қорачидай асрашда маънавий кўмак беради. Зеро, қўзланган мақсад ҳам шундан иборат эди.

Абдулла Маъдиев ҳозир ҳаёт тажрибаларига эга, қалами пишик, оқ-қорани яхши таниган ёшда. Демак, биз ундан китобхонларни хурсанд қилдиган ажойиб асарлар кутиб яшагга ҳақлимиз.

Ҳамид НОРҚҮЛ,
Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси аъзоси.

деб таъкидлашди анжуман иштирокчилари.

Конференцияда биринчи марта А.Ахматова мероси унинг бошқа замондошлари — Даниил Андреев, Борис Пастернак, Иосиф Бродский ва албатта, ўзбек шеърлигида аёл ҳасорати ва ҳақиқий самийият рамзига айланган, ўз шеърларида хар бир инсон учун энг азиз — Ватанини қуйлаган Зулфия ижоди билан боғлиқликда кўриб чиқилди.

А.Ахматова ижодида бағишланган бундай конференция ва учрашувлар шу кунларда республиканинг бошқа ўқув муассасаларида ҳам бўлиб ўтди.

Ў.З.А.

МЕНИ ИЗЛАНГ ТОҒЛАРДАН

Сочларим қайтадан қорайса,
Юздаги чизиклар торайса,
Ҳайратдан не гап деб сўрайман —
Индамай жимлайиб қарайсан.

Фарзандлар камолга етсалар,
Дилларда қолмаса ҳеч алам,
Дўстларим қошимда турса жам
Бахтимиз саҳнида ярайсан.

Ташвишлар йўлиқса кун сайин,
Бошимиз эади, бу — тайин.
Шунда сен овутиб атайин —
Авайлаб сочларим тарайсан.

Қолмаса сира бир имконим,
Ўзимга бўйсунмас ҳеч таним,
Улғимча — бир томчи сув маним,
Шу дамда кунимга ярайсан...

Қирғоқ-қирғоқлардан тошмоғим керак,
Буюк чўққилардан ошмоғим керак.
Фарзлар мулкани янчиб-йўқотиб
Тўсиб бўлмас селдай босмоғим керак!

Баланд тоғлар эрур менинг маконим,
Қип-қизил долазор — юрагим қони,
Ёлғиз ўғлим бўлсин мардлар ҳоқони
Савоб ахтармоққа шошмоғим керак.

Тангри топштирган ёр ҳамроҳида,
Гоҳо баландпарвоз, пастлаб гоҳида,
Жон таним тарқ этмай турган чоғида
Фисқ-фужур, гийбатдан қочмоғим керак.

Инсонман, инсонлик бурчим улуғлаб,
Инсонга муносиб сўзга очиб лаб,
Асад Асил деган номим улуғлаб —
Эзгулик уруғин сочмоғим керак.

Чақалоқ туғилди — ёришди олам,
Қайта туғилгандек қувонди одам,
Елкасидан тушди бирпас дарду гап,
Пана-пастқамларга чекинди алам.

Бу қувончнинг умри бор-йўғи бир кун,
Кун ўрнини дарров эгаллади тун!
Дўстидан айрилган одам жигар хун,
Яна сафимизда бир азамат кам!..

Дунё қандай дунё — ҳеч ким билмайди,
Дўст учун ҳар қандай мард ҳам йиғлайди,
Урини бир зўдак тўлдирди... майли,
Шунданми, дейдилар бу дунё биркам.

«Келамиз-кетамиз, келишар-кетар»,
Бу жумбоқ сирини сўрасангиз гар:
Йиғлаб қузатади одамни одам,
Қувониб қаршилар қайтиб келган дам...
Асад АСИЛ.

ҚЎШИҚНИНГ УМРИ БОҚИЙ

Тақдир уни хушроқ ва бетакрор хонанда Исмоилжон Турдалиевга йўқитди. «Онасан», «Айрилма», «Тасаддуқман», «Ҳусну васфин» сингари дилрабо қўшиқлар Исмоилжон ва Рустамжон журлигида янграб, ҳали-ҳанузча мухлисларнинг кўнгли мулкидан ўрин олган.

«Ёшлик завқидан сархуш бўлган дамларимда дилдаги туйғуларимни қўшиқ қилиб қуйлагим келарди» ҳикоя қилади хонанда Рустамжон Раҳимов.

Ана шу ҳавас, ана шу иштиёқ уни санъат оламининг сирли гўшасига олиб кирди. Ўқувчилик йилларида мусиқа муаллими Саид Алиевдан дутор, танбур чертти сирларини ўрганди.

Албатта, ҳар бир хонанданинг ўзига хос қўшиқ айтиш оҳанги, овози, услуби бўлади. Ҳузовозлик ҳам қўшиқ санъатининг тақрирланмас услубларидан биридир. Маромига етказиб айтилган қўшиқнинг эса, умри боқийдир.

Бемаҳал ўлим 1993 йили Исмоилжон Турдалиевни дорилбақога олиб кетди, Рустамжон қаноти синган бенаво кўш холатиға тушиб қолгандек бўлди.

Ҳарқалай, у оғир айрилиқ туфайли тушқунликка тушгани йўқ. Ҳаёт уни синовлардан ўтказаватганини тушуниди. Қўшиқ айтишга иштиёқ, марҳум дўстнинг ёди унинг қўлларига яна дутор тўтқазди.

«Ахир кимгадир дардингни айтиб йиғлашинг, одамлар қалбига яхшилик урларини сочишинг керак», деган ички бир нидо санъаткорга тинчлик бермасди...

Рустамжон Раҳимов ўтган йиллар мобайнида Тошкент туманидаги маданият уйида услубчи, бир қатор ҳўжаликларда маданият ишлари бўйича муовин ва ниҳоят, 15-ўрта мактабда мусиқа муаллими сифатида фаолият кўрсатди. Унинг бир

қатор шогирдлари санъат оламининг сеҳридан баҳраманд бўлишмоқда.

Бугунги кунда хонанданинг Ўзбекистон радиосининг олтин фондидан ўрин олган «Онасан», «Кетар», «Ота-она қадрини», «Анорхон», «Нетай» сингари дилтортар қўшиқлари кўнглиларга завқу шавқ бағишламоқда.

Умр деганлари мисли оқар сув экан. Бугунги кунда Р. Раҳимов ўзини актёрлик санъатида ҳам синиб кўрмоқда. Унга бу борада Тошкентдаги маданий оқартув техникумининг актёрлик маҳорати кулиётида ўқиганлиги ёрдам берди. Ўзбекистон телерадиокорпорациясининг халқимизга манзур бўлаётган «Оталар сўзи — ақлнинг кўзи», «Болалар сайёраси», «Қувноқ трамвайи», «Табассум кўчалари» сингари кўрсатувларида яратган бир қатор образлари фикримизнинг далилидир. Унга бу борада Ўзбекистон халқ артистлари Эргаш ва Роза Каримова, Набижон Собиржонов сингари устоз санъаткорларнинг беҳимнат ёрдамлари асқотмоқда.

Рустамжон Раҳимов турмуш ўртоғи Мавжудхон билан беш фарзандни тарбияламоқда. Саксон ёшли оналари Мукаммад ая эса, фарзандлари, неварачевараларининг дуосини қилиб ўтирибди.

Қўшиқнинг қаноти бўлади, деганлари рост. Бу қанотлар ўз хонандасини, созандасини, актёрини баланд-баландларга олиб ўтади. Унинг обрусига обрў, илҳомига илҳом қўшади. Биз ҳам санъат оламининг катта қарвони юқини баҳоликдурат кўтараватган актёр Рустамжон Раҳимовга муваффақиятлар ёр бўлишини тилаб қоламиз.

Шавкат ТУРОБ.

Шундан кейин

ПАНАМАГА
КЕЛДИ

26 йил француз сайёҳи Людовик Габлер Панамага етиб келди. Ер қуррасини машинада айланиб чиқшини ният қилган бу одам 16 ой муқаддам Франциянинг Страсбург шаҳридан йўлга отланганди. Ҳозиргача эса у Испания, Марокко, Сенегал ва Мавритания давлатларида бўлди. Африкадан сўнг сайёҳ Бразилия ва Лотин Америкасининг бир қанча шаҳарларини кўришга муваффақ бўлган. Панамадан кейин у Коста-Рикага йўл олишини режалаштирмоқда.

ПҶОҚДАН
ПУЛ ЯСАЯПТИ

Таиланднинг Транбури шаҳрида анаслардан қозғишлар чикарилмоқда. Бу антиқа усулни 3 йил муқаддам Сири-Ван Поппат исми аёл уйлаб толган эди. Поппатнинг айтишича, у тонналаб ананас пўчоқларининг бефойда ёқилганлиги, бундан шаҳар ва унинг атрофидаги ҳаво заҳарланишини кўргач, бундай гаройиб бизнес билан шугуллана бошлаган. Ҳозирда бу тадбиркор аёлнининг савй-ҳарамаклар билан унинг қорхонаси шаҳарнинг энг йирик фирмаларидан бирига айланди.

ХАРИД
ҚИЛГУНЧА...
ОЗАДИЛАР

Британияликларнинг кўпчилигида мавжуд бўлган оғир вазинилик — семизлик қиролликдаги шифокорларнинг асосий ва беш муаммоси бўлиб қолапти. Шунинг учун медаллар билан уларни уйлаб топмоқдалар. Яқинда англиялик шифокорлар олим ва муҳандислар билан ҳамкорликда бу касаликка қарши яна бир шифо усулини уйлаб топишди. Лондон супермаркетларининг бирида харидорлар учун сотиб олинган махсулотларни ташшида ишлатилдиган аравачаларнинг янги тури намойиш қилинди.

Бу аравачаларнинг фазилати шундаки, харидор ўз вақтини спорт залларида ўтказмай, дўконни айланиб чиқиб мобайнида, ўзининг ортиқча вазинини секин-секин йўқота бошлайди. Аравачага харидорнинг қон босими, юрак уришини ўлчайдиган кичик компьютер жойлаштирилган.

СИРЛИ НИГОҲДА
ГАП КЎП

Мона Лизанинг сирли нигоҳини ўрганиш мана 500 йилдирки тинимсиз давом эттирилмоқда. Тадқиқотчи олимларнинг сона ҳам камийиш ўрнига тобора ортиб бормоқда. Махсус комиссиянинг аниқлашича, бу расм туширилган тахта ҳароратнинг пасайиши билан ўз шаклини ўзгартириб борар экан. Ҳозирда «Мона Лиза» сақланаётган Лувр музейи раҳбарларининг таъкидлашича, тез орада бу картина жуда пухта ва аниқ текширувга юборилади.

Улуғой ДОЛИЕВА.

Сергели тумани ҳокимлиги томонидан ҳусусий тадбиркор «Нуритдин Камолитдин Асомитдинов» номига берилган думалоқ муҳр йўқолганлиги сабабли БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

Зангнота туманидаги 45-мактабнинг 11 синфини тугатилган тўғрисида 2001 йил Қорабев Алишер Рахматович номига берилган О'Р-А-924083 рақамли шарафнома йўқолганлиги сабабли БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

Тошкент туманидаги Н. Гўёсов номи 34-ўрта мактаб томонидан 1999 йилда Аҳмад Абдулқалимов Исмоилов номига берилган О'Р-А-№ 342731 рақамли аттестат йўқолганлиги сабабли БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

Тошкент шаҳридаги ҳақиқат

Муассис:
ТОШКЕНТ
ТОШКЕНТ
ҲОКИМЛИГИ

Бош муҳаррир
Фатҳиддин
МУҲИДДИНОВ

Шлефонлар:
Хатлар ва оммавий
ишлар бўлими: 133-40-48
Эълолар: 133-58-85,
136-53-54.

Манзилимиз:
700000, Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 32.

Тошкент вилояти ҳокимлиги ҳузуридagi
Матбуот ва ахборот бошқармасида
03-001 рақами билан рўйхатга олинган.

Газета «Тошкент ҳақиқати»
тахририяти компьютер марказида
терилди ва саҳифаланди.

● Эълон ва билдирув-
лардаги факт ҳамда далил-
ларнинг тўғрилиги учун рек-
лама ва эълон берувчилар
масъулдир.